

NARAVOVARSTVO

Ponosni na bogato čebelarstvo tradicijo

Čebelarstvo društvo (ČD) Naklo je za predsednika znova izvolilo Janeza Markiča. Čebelarstvo v Sloveniji je vpisano na Unescov reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva.

SUZANA P. KOVAČIČ

Naklo – Čebelarstvo v Sloveniji je z decembrom 2022 vpisano na Unescov reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva, listino je ministrica za kulturo Asia Vrečko izročila predsedniku Čebelarstva Slovenije Boštjanu Noču aprila letos na prireditvi v Baročni dvorani graščične v Radovljici. Noč je ob vpisu na Unescov seznam zapisal, da čebelarstvo predstavlja način življenja skoraj 12 tisoč Slovencev in njihovim družinam, »ki smo vsi skupaj danes lahko ponosni, da je našo bogato čebelarsko tradicijo prepoznal ves svet«. Po svetovnem dnevu čebel, ki so ga pred nekaj manj kot petimi leti razglasili Združeni narodi, je po njegovih besedah to novo veliko priznanje Sloveniji in njeni bogati tradiciji čebelarstva. Kot je dodal predsednik ČD Naklo Janez Markič, so faksimile te listine prejeli na predaji po prireditvi, ČD Naklo je vpisano pod zaporedno številko 37. Obenem je Markič povabil na druženje v nedeljo, 18. junija, ob 18.30 pred Domom Janeza Filipiča v Naklo, kjer bodo predstavili čebelarjenje, v degustacijo pa ponudili tudi sortni med.

Janez Markič in praproščajinja Metka Čuk v novih svečanih čebelarstvih oblekah, na harmoniki pa Rajko Čuk, ki obogati dogodka ČD Naklo. / Foto: ARHIV DRUŠTVA

Plastika – ne samo v morjih, tudi v rekah

Sodobna družba uporablja veliko plastike v različnih oblikah. Če se na eni strani zgražamo nad otoki plastike v oceanih, moramo vedeti, da tja večinoma pride po rekah. Tudi slovenske reke nosijo s seboj večje in manjše kose plastike, tudi mikroplastiko.

NEJA LENIČ, VIKTORIJA
KRUŠEC, TANJA VERSA,
ANJA ERMAN

Bistrica – Pri projektu Zeleni Sljaj smo za območje raziskovanja uporabili Trziško Bistrico v njenem spodnjem toku. Ze ime Bistrica nakazuje, da so jo ljudje tako poimenovali zaradi čistosti in hitrega rečnega toka. Pa je res tako? Naše raziskovanje se je osredotočilo na rečni breg, kjer je Trziška Bistrica odložila pesek in prod. Navidezno povsem čist rečni breg, delno porasel s pionirskimi rastlinami, nas je povsem zavedel. Pričakovali smo, da odpadkov ne bomo našli. Podrobnejša analiza naključno izbranih krogov s premerom tri metre je pokazala povsem drugo sliko. Našli smo veliko kovinskih in plastičnih odpadkov, tudi plastike za enkratno uporabo je bilo veliko. Našli smo nekaj dokazov, da so na rečnem bregu organizirani občinski pikniki, s čimer ni nič narobe. Prav pa bi bilo, da vsak obiskovalec natančno

Pestrost odpadkov

kov v naravi vedno več. Mikroplastika v vodi veže nase obstojna organska onesnaževala, po drugi strani pa v okolje sprošča aditive, dodane plastiki med proizvodnjo. Organizmi delce plastike nehoti zaužijejo, s tem pa tudi kemikalije, ki so vezane nanje. Mikroplastika lahko prehaja iz prebavil v meso živali, kar

Naša skupina, ki je bila sestavljena iz dijakov Biotehniškega centra Naklo, Zvezne gimnazije in Zvezne realne gimnazije za Slovence in Znanstvenega liceja France Prešeren, je na na videz čistem rečnem bregu v pol ure nabrala približno pet kilogramov raznovrstnih odpadkov.

pospravi za seboj. Nekaj plastičnih odpadkov, tudi žedno razpadlo plastiko, je prinesla in odložila reka. Plastika se v naravi ne razgradi, temveč je razpada na vedno manjše delce. Delce plastike velikosti od 300 mikrometrov do 5 milimetrov imenujemo mikroplastika. Ta je postala sodobno onesnaževalo, ki ga je z naraščajočo proizvodnjo plastičnih izdel-

pomeni, da plastiko jemno že tudi ljudje.

S problematiko onesnaževanja rek s plastiko in mikroplastiko se je v Sloveniji, Nemčiji in na Portugalskem ukvarjal projekt Pirati plastike, ki ga je v Sloveniji vodila raziskovalka Mateja Grego. Zaposlena je na Morski biološki postaji v Piranu. Specializirana je za področje mikroplastike v morju, rekah ter organizmih. Znanstveno preučuje vpliv človeka na mikroskopske bentoske nevretenčarje.

Raziskovalka nam je razložila, da je pri projektu Pirati plastike sodelovalo več kot sto šol. »Največ odpadkov je plastičnih in so na rečnih bregih. Mikroplastika se je pojavila v kar 49 od 96 odvzetih vzorcev. Najpogostejši material mikroplastike sta bila polistiren in pena,« je pojasnila.

Velik problem je kopicenje plastike za enkratno uporabo v naravi, ki je posledica sodobne potrošniške družbe. Posameznik bi k temu lahko

prispeval na najrazličnejše načine. Na primer z manjšim nakupovanjem oblek, mobilnih telefonov, kupovanjem lokalnih proizvodov in hrane, z obiski obrtnikov (čevljar, utar) itd. Utrepov za preprečevanje

na videz čistem rečnem bregu v pol ure nabrala približno pet kilogramov raznovrstnih odpadkov. Torej ima zdaj breg Trziške Bistrice pet kilogramov odpadkov manj. Koliko časa bo trajalo,

da se bodo podobni odpadki spet nabrali? Problem onesnaževanja voda je zelo obširen. Ne moremo ga rešiti kar čez noč. Moramo stopiti skupaj in začeti razmišljati, kaj stori za dobro našega planeta, naših morij in rek. Če posameznik kupuje lokalno ali pa izdelke, ki niso pakirani v plastiko, s tem prispeva k čistjšim vodam. Vsekakor pa vas dijaki vabimo, da pijete vodo iz pipe in uporabljate priložne stekleničke za večkratno uporabo. Djaki smo v ta namen oblikovali lično stekleničko, ki nas spodbuja k rednemu pitju vode iz pipe.

Mreža za lovljenje večje mikroplastike

da se bodo podobni odpadki spet nabrali?

Problem onesnaževanja voda je zelo obširen. Ne moremo ga rešiti kar čez noč. Moramo stopiti skupaj in začeti razmišljati, kaj stori za dobro našega planeta, naših morij in rek. Če posameznik kupuje lokalno ali pa izdelke, ki niso pakirani v plastiko, s tem prispeva k čistjšim vodam. Vsekakor pa vas dijaki vabimo, da pijete vodo iz pipe in uporabljate priložne stekleničke za večkratno uporabo. Djaki smo v ta namen oblikovali lično stekleničko, ki nas spodbuja k rednemu pitju vode iz pipe.

S stekleničko, ki jo prejmejo vsi dijaki, spodbujamo pitje vode iz pipe. / Foto: B. Božnar